

Las vocales dobles se pronuncian como en los ejemplos que siguen:

huevo **ndu**

culebra **koo**

Nasalización de las vocales

Cuando el sonido sale por la nariz, se indica colocando la letra **n** al final de la palabra, como en los ejemplos que siguen:

uno **iin**

frente **taan**

Los tonos

Hay tres tonos distintos: alto, medio y bajo.

El tono alto se indica con un acento sobre la vocal (**á**).

El tono bajo se indica con una raya debajo de la vocal (**ä**).

El tono medio no tiene representación (**a**).

Génesis 1-11

Mixteco del municipio de Tezoatlán

puerta	yé'é	gato	chító
	(alto-alto)		(medio-alto)
gallo	chéli	casa	ve'e
	(alto-medio)		(medio-medio)
chivo	kíti	nube	vikø
	(alto-bajo)		(medio-bajo)
aguacate	tíchí	cama	xíto
	(bajo-alto)		(bajo-medio)

Letras que tienen sonido distinto a las del español

La mayor parte de las letras en mixteco se pronuncian igual que en español, pero hay algunas que tienen distinta pronunciación.

Ejemplos:

El saltillo ' se pronuncia como en los ejemplos que siguen:

casa	ve'e
cosa	ña'a

La x se pronuncia como en los ejemplos que siguen:

cama	xito
comal	xoo

La d se pronuncia como en los ejemplos que siguen:

tortilla	dita
hijo	de'e

La y se pronuncia como en los ejemplos que siguen:

masa	yúsa
chile	yá'a

La nd se pronuncia como en los ejemplos que siguen:

plátano	ndíka
mano	ndá'a

La mv se pronuncia como en los ejemplos que siguen:

sombrero	mvélo
garrafón	mvúli

Los dibujos son propiedad de Alice Paschal.

Primera edición
Génesis 1-11
 Mixteco de Tezoatlán
 mxb 06-136 1C

©La Liga Bíblica, A.C., 2006
 México, D.F.

Yó'o vei kuu ndidaá na kúú tata Taré

²⁷ Yó'o vei kuu ndidaá na kúú tata Taré: Taré ni sa kuu tatá Abram xí'ín Nacor, xí'ín Harán, ta Harán ni sa kuu tatá Lot. ²⁸ Dinñó'ó ką ni xi'i Harán o duú tatá rą Taré, chì ni xi'i rą ñoo ñoó ni kaki ra, ña naní Ur, ña kúú kuendá tą Caldeo. ²⁹ Dá ni t̄andá'a Abram, ta ni t̄andá'a ta'ani Nacor, ta ñadi'í Abram ñoó ni sa naní Sarai, ta ñadi'í Nacor ñoó ni sa naní Milca, ñá sa kuu de'e Harán, tą sa kuu tatá Milca ñoó xí'ín ñá naní Isca. ³⁰ Ta Sarai ni sa kuu iin ñá'a o koo de'e. ³¹ Dá ni naikuaka Taré de'e ra Abram xí'ín de'e ñani rą Lot, tą kúú de'e Harán ñoó, xí'ín saño rą Sarai, ñá kúú ñadi'í de'e ra Abram, dá ni taó ñaá rá ñoo Ur, ña kúú kuendá tą Caldeo, kua'an rą kuendá Canaán. Tido tá ni saa rą ñoo naní Harán, ñoó ni sa tuu na kandei na. ³² Tá ni sa io Taré ñoó uu ciento o'on kuiā, dá ni xi'i rą ñoo Harán.

Introducción

Este libro contiene la traducción del libro de Génesis capítulos 1 al 11, que se encuentra en el antiguo testamento de la Santa Biblia.

Al final de este libro, en las páginas 51 y 52, hay una guía para la lectura del mixteco. La mayoría de las letras en mixteco se pronuncian igual a las del español; pero hay algunas que tienen distinta pronunciación, y están explicadas en las páginas 51 y 52.

de_e'e yií r_a xí'ín de_e'e di'í r_a. ¹⁶ Tá n_i s_a io Heber ok_o ux_i kom_i kui_a, dá n_i s_a io iin de_e'e ra naní Peleg. ¹⁷ Tá n_i ndi'i n_i kaki Peleg, dá n_i s_a io Heber kom_i ciento ok_o ux_i k_a kui_a, ta n_i s_a ndei cháá k_a de_e'e yií r_a xí'ín de_e'e di'í r_a. ¹⁸ Tá n_i s_a io Peleg ok_o ux_i kui_a, dá n_i s_a io iin de_e'e ra naní Reu. ¹⁹ Tá n_i ndi'i n_i kaki Reu, dá n_i s_a io Peleg uu ciento iin k_a kui_a, ta n_i s_a ndei cháá k_a de_e'e yií r_a xí'ín de_e'e di'í r_a. ²⁰ Tá n_i s_a io Reu ok_o ux_i uu kui_a, dá n_i s_a io iin de_e'e ra naní Serug. ²¹ Tá n_i ndi'i n_i kaki Serug, dá n_i s_a io Reu uu ciento us_a k_a kui_a, ta n_i s_a ndei cháá k_a de_e'e yií r_a xí'ín de_e'e di'í r_a. ²² Tá n_i s_a io Serug ok_o ux_i kui_a, dá n_i s_a io iin de_e'e ra naní Nacor. ²³ Tá n_i ndi'i n_i kaki Nacor, dá n_i s_a io Serug uu ciento k_a kui_a, ta n_i s_a ndei cháá k_a de_e'e yií r_a xí'ín de_e'e di'í r_a. ²⁴ Tá n_i s_a io Nacor ok_o iin kui_a, dá n_i s_a io iin de_e'e ra naní Taré. ²⁵ Tá n_i ndi'i n_i kaki Taré, dá n_i s_a io Nacor iin ciento sa'on kom_i k_a kui_a, ta n_i s_a ndei cháá k_a de_e'e yií r_a xí'ín de_e'e di'í r_a. ²⁶ Tá n_i s_a io Taré oni diko ux_i kui_a, dá n_i kaki de_e'e ra Abram x'ín Nacor, xí'ín Harán.

ká'an na, dá ndukua'a yú'ü noo ná, dá ná o kándaa ka ini na ndí kiján ká'an iin rá iin na —kaá na.

⁸ Ta kí'o dión ní kee Yahvé Ndios, dá ní xitá noo ñayuu kua'an na iin iin xíán ñayuu yó'o. Dión ní kuu, dá ní dãkoo na ña kava'a na ñoo ñoo. ⁹ Sa'á ñoo ní kandoo ñoo ñoo naníán Babel, chí ñoo ní nãdaká Ndios to'on sa ká'an ñayuu ndéi iin níi kúú ñayuu, ta nda yó'o ní xita noo na kua'an na iin níi kúú ñayuu kandei na.

Yó'o vei kuu ndidaá na kúú tata Sem

¹⁰ Yó'o vei kuu ndidaá na kúú tata Sem. Tá ní sa io Sem iin ciento kuiá, dá ní sa io iin de'e ra naní Arfaxad tá ní ya'a uu kuiá ní koon dai déen ñoo. ¹¹ Tá ní ndi'i ní kaki Arfaxad, dá ní sa io Sem o'on ciento ká kuiá, ta ní sa ndei kuá'á ká de'e yií rä xí'ín de'e di'í rä. ¹² Tá ní sa io Arfaxad okó sa'on kuiá, dá ní sa io iin de'e ra naní Sala. ¹³ Tá ní ndi'i ní kaki Sala, dá ní sa io Arfaxad komi ciento oní ká kuiá, ta ní sa ndei cháá ká de'e yií rä xí'ín de'e di'í rä. ¹⁴ Tá ní sa io Sala okó uxí kuiá, dá ní sa io iin de'e ra naní Heber. ¹⁵ Tá ní ndi'i ní kaki Heber, dá ní sa io Sala komí ciento oní ká kuiá, ta ní sa ndei cháá ka

Génesis 1-11

Di'a ní kuu tá ní kava'a Ndios ndidaá ña ío

1 ¹ Nda míí sa'a ní kava'a Ndios induú xi'in noñó'o. ² Chí ndidaá ña'a ñó'o ndava'a, ta ni iin ña'a ko ní sá kuuan, ta iin naá yáí iin níi kúú noo konó, ta na kúú Espíritu Ndios kúú na sa xionoo noó tákuií.

³ Dá ní kaa Ndios:

—Ná natoon —kaá na.

Ta kúú ní natoon vaan. ⁴ Kúú ní xini Ndios ña iin ña va'a ndava'o kúú ña tóon. Dá ní dítá xoo na ña tóon ñoo ña iin naá. ⁵ Dá ní chinaní ná ña tóon ñoo nduú. Ta ní chinaní ná noo iin naá ñoo, sakuaá. Dión ní kuu iin sa'ini xí'ín iin na'a kuu mijí noó.

⁶ Tá ní ndi'i, dá ní kaa na:

—Ná kandoo iin xíán kanonó me'í tákuií. Ta cháá tákuií ná kandoo níno, ta cháá rá ná kandoo níno —kaá na.

⁷ Dión ní kuu tá ní kavá'a na noo nónó ñoo, chi ní naka'anda ná takuií, chi cháá rá ní kandoo níno, ta cháá rá ní kandoo níno. ⁸ Ta ní chinaní Ndios noo nónó ñoo induú. Dión ní kuu iin sá'ini xí'ín iin na'a kuú úu.

⁹ Dá ní kaa ta'ani Ndios:

—Ná nditútí takuií ñó'o tixi induú ko'on ra iin tó'ón ní xíán, dá ná natuu noo kúú ño'ó ichí —kaá ná.

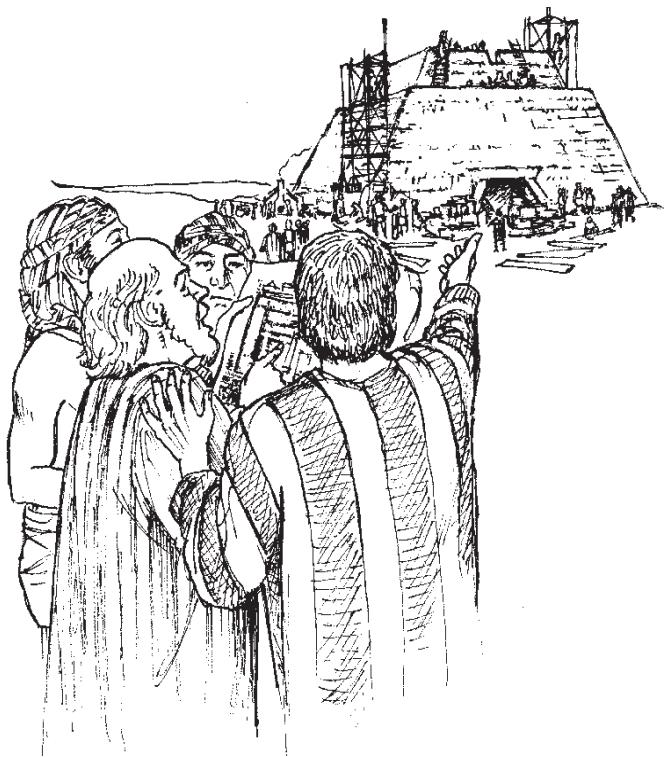
Ta dión ní kuu. ¹⁰ Dá ní chinaní Ndios noo ichí ñoo ñó'o, ta noo ní nditútí takuií ñoo ní chinaní ná taño'o. Dá ní xini Ndios ñá iin ñá va'a ndá'o kíán.

¹¹ Tá ní ndi'i, dá ní kaa ta'ani na:

—Ná dákuá'ano noñó'o yó'o ndidaá yukú kuíí, xí'ín yukú xí'o tata, xí'ín yító kí'o iin rá iin kui'i, ta iin rá iian xí'ín tataqan —kaá ná.

Ta dión ní kuu. ¹² Chi ní xita iin iin yukú kuíí, ta iin iian ní xí'o tataqan, ta ní sa'ano ta'ani iin iin yító kui'i, ta iin rá iian xí'ín tataqan. Ta ní xini Ndios ñá iin ñá va'a ndava'a o kíán. ¹³ Dión ní kuu iin sá'ini xí'ín iin na'a kuú óni.

¹⁴ Dá ní kaa ta'ani na:

⁵ Dá ní noo Yahvé Ndios ní sá nde'é ná ñoo ká'ano ñoo xí'ín ve'e tortá'an kavá'a tqa ñayuú.

⁶ Dá ní kaa ná:

—Iin tó'ón vá ñoo kúú tqa ñayuú yó'o, ta iin tó'ón vá yú'u ká'an ná, sa'á ñoó ní ndakuei na kavá'a na ñá yó'o, ta o kátuu na satq ni iin ñá'a ní chikáa ini ná kee na. ⁷ Sá'á ñoó viti ná noo yó, ko'o nadaká yo to'on

ñó'o ná, ta iin rá iin na xí'ín ñoo ná.³² Ndidaá ná yó'o kúú ná ve'e Noé, ta ká'an sa'a ndidaá tata ná, xí'ín ndidaá ñoo noó ní sa'an ná ní sá ndei na. Ta tein ná yó'o ní kana ndidaá ñayuu ndéi ñayuu yó'o tá ní ndi'i ní koon tákuií kua'a ñoo.

Di'a ní kuu tá ní kava'a ñayuu iin ve'e tortá'an

11 ¹ Tá tein kuú daá ñoo, dá sá ká'an ndidaá ñayuu iin tó'ón yú'u.² Iin kuú ní kankuei na xoo noo xíno ndíndii kua'an ná. Dá ní saa ná ní naní'i ná iin yódo ká'ano, ná nákaa chí kuendá Sinar di'a. Ta ñoo ní sá ndei na ndéi na.³ Iin kuú, dá ní kásá'a ndátó'ón tá'an ná:

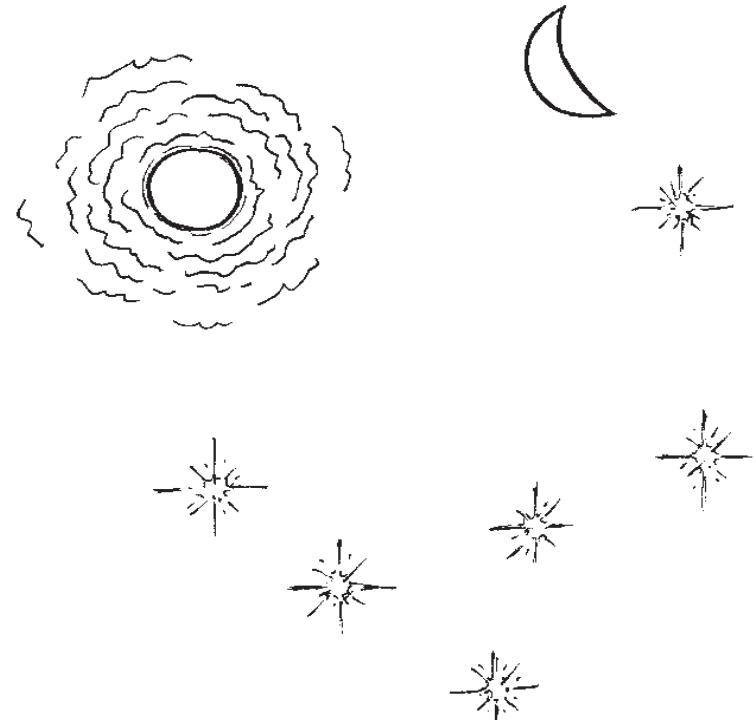
—Kó'o kava'a ndo'o, ta ná dácho'o yoán xí'ín ño'o
kéj —kaá ná.

Ta ní kuchóon na ndo'o ñoo noó yuu, ta xí'ín ndei'i kidí kána tji ní yó'o ní kani ra ndo'o, ta ná yó'o ní kuchóon na noó ndei'i.⁴ Ta kaá ná:

—Kó'o kava'a iin ñoo ká'ano xí'ín iin ve'e tortá'an,
dá ná xínkoo ná nda induú, dá ná kandaya'i yó, dá koni yó kandei tútí yó, ta o kuítá noo ta'on yó ko'o iin ní
ñayuu —kaá ná.

—Ná koo ná katoon noó ní kandoo nónó induú, dá ná koo nduú xí'ín sakuaá. Ta ná yó'o kíán kane'an yoo, xí'ín kuú, xí'ín kuiá.¹⁵ Ta ná yó'o ná kakuu ná katoon noo nónó induú, dá ná dátooan noñó'o yó'o —kaá ná.

Ta dión ní kuu.¹⁶ Sa'a ñoo ní kav'a Ndios uu ná'a ná'ano katoon. Ta ná ká'ano cháá ká kíán katoon nduú. Ta ná ló'o cháá kíán katoon sakuaá. Ta ní kav'a ta'ani na tiñoo.

¹⁷ Ta ní chirnee na ndi nduuú ñá tóon yó'o nooq kúú nooq nónó induú, dá ná dátooan noñó'o yó'o. ¹⁸ Ta ñá yó'o kían katoon nduuú xí'ín ñá katoon sakuaa, dá ná koo nduuú xí'ín sakuaa. Ta ní xini Ndios ñá va'a nda'o kían. ¹⁹ Dión ní kuu iin sa'in xí'ín iin na'a kuu kómi.

²⁰ Dá ní kaa ta'aní Ndios:

—Ná dákuá'ano takuií kirí ñó'o ini ra, ta ná karnee laa kanoo rí noñó'o yó'o, kirí xíonoo nooq nónó induú —kaá na.

²¹ Kúú ní kava' na ndidaá kúú kirí chiná'ano ñó'o ini tañó'o, xí'ín ndidaá ká ni kirí takí kandá ñó'o ini takuií, chí takuií ñoó ní nakaya iin rá iin rí tát'on ki'o kúú rí. Ta ní nakaya ta'aní iin rá iin laa xí'ín tata rí. Dá ní xini Ndios ñá va'a ndava'o kían. ²² Dá ní kemáni ná rí, ta kaá na:

—Nakayando, dá ndukua'ndo, ta dákútí ndo ini tañó'o xí'ín de'e ndo, tá ná ndukua'ndo ta'aní ri kandei rí noñó'o.

²³ Dión ní kuu iin sa'in xí'ín iin na'a kuu ó'on.

kuu tata Cam, ta iin rá iin na xí'ín to'on ká'an na, ta iin rá iin na xí'ín ñó'o ná, ta iin rá iin na xí'ín ñoo na.

²¹ Ta ní kaki ta'aní de'e Sem, ta ní sa kuu tatá sá'ano ndidaá de'e Heber, ta ní sa kuu ta'aní ra ñani yatá Jafet. ²² Ta de'e Sem ñoó ní sa kuu Elam xí'ín Asur xí'ín Arfaxad xí'ín Lud xí'ín Aram. ²³ Ta de'e Aram ñoó ní sa kuu Uz xí'ín Hul xí'ín Geter xí'ín Mas. ²⁴ Ta de'e Arfaxad ñoó ní sa kuu Sala, ta de'e Sala ñoó ní sa kuu Heber. ²⁵ Ta ní sa ndei uu de'e Heber ñoó, iin xi sa naní Peleg, chí tein tiempo ní sa io ra ní xita noo ñayuu, ta ñani ra sa naní Joctán. ²⁶ Ta de'e Joctán ñoó ní sa kuu Almodad xí'ín Selef xí'ín Hazar-mavet xí'ín Jera, ²⁷ xí'ín Adoram xí'ín Uzal xí'ín Dicla, ²⁸ xí'ín Obal xí'ín Abimael xí'ín Seba, ²⁹ xí'ín Ofir xí'ín Havila xí'ín Jobab. Ndidaá ra yó'o ní sa kuu de'e Joctán ñoó. ³⁰ Ta ñó'o noó ní sa ndei na yó'o ní kasá'á nda noo naní Mesa, ta ni kasandaáan nda Sefar, ta ní kasandaá ta'anian nda noo kúú yukú ñó'o xoo nooq xíno ndindii. ³¹ Ta ndidaá na yó'o ní sa kuu de'e Sem, ta iin rá iin na xí'ín na ve'e na, ta iin rá iin na xí'ín to'on ká'an na, ta iin rá iin na xí'ín

kití yukú noo Yahvé Ndios.”¹⁰ Ta ñoo ndáya'i noó sa dandáki ra sa naní Babel xí'ín Erec xí'ín Acad xí'ín Calne, tá'an ñoo ñó'o kuendá Sinar.¹¹ Ta ní sa'an ta'ani ra kuendá Asiria, ta ní kav'a ra ñoo Nínive xí'ín Rehobot xí'ín Cala,¹² xí'ín Resén, ña nákaa me'í ñoo Nínive xí'ín Cala, ña kúu iin ñoo ká'ano nda'o.

¹³ Ta de'e Mizraim ñoo ní sa kuu Ludim xí'ín Ananim, xí'ín Lehabim xí'ín Naftuhim¹⁴ xí'ín Patrusim xí'ín Casluhim, noó ní kixi tata tā filisteos, xí'ín Caftorim.

¹⁵ Ta de'e Canaán ní sa kuu Sidón, de'e noó rā, xí'ín Het,¹⁶ xí'ín na kúu jebuseo xí'ín na amorreo xí'ín na kúu gergeseo,¹⁷ xí'ín na kúu heveo xí'ín na kúu araceo xí'ín na kúu sineo,¹⁸ xí'ín na kúu arvadeo xí'ín na kúu zemareo xí'ín na kúu hamateo. Ndi'i, dá ní xirnoo ndidaá na kúu cananeo ñoo.¹⁹ Ta ñó'o sa dandáki na kúu cananeo ñoo ní kasá'a Sidón, ta ní kasandaáan nda ñoo Gerar xí'ín nda ñoo Gaza, ta ní kasandaáan nda ñoo Sodoma xí'ín Gomorra xí'ín Adma xí'ín Zeboim, ta ní kasandaáan nda ñoo Lasa.²⁰ Ndidaá na yó'o ní sa

²⁴ Dá ní kaa Ndios:

—Ná ta'i noñó'o yó'o iin rá iin kítí xí'ín tata rí. Ná kandei kirí yukú, xí'ín kirí xíka tixi, xí'ín iin rá iin kítí ndáka ñayuu —kaá na.

Ta dión ní kuu.²⁵ Kúu ní kav'a Ndios iin rá iin tata kirí yukú, xí'ín iin rá iin tata kití ndáka ñayuu, xí'ín iin rá iin tata kirí xíka tixi. Dá ní xini na ña va'a nda'o kíán.

²⁶ Dá ní kaa Ndios:

—Ná kava'a yó ñayuu, ta ná kakuu na táto'on ki'o kúú míí yó, ta ná dándáki na kirí ñó'o ini takuijí, xí'ín ndidaá laa tánee chí induú, xí'ín ndidaá ka ni kíti ndéi noñó'o, xí'ín ndidaá ka kirí xíka tixi —kaá na.

²⁷ Kúú ni kava'a Ndios ñayuu táto'on ki'o kúú míí ná, chi táto'on ki'o kúú míí ná, ki'o dión ni kava'a ñaá ná. Chi ni kava'a na iin taa, dá ni kava'a na iin ñá'a.

²⁸ Dá ni kemáni ñaá Ndios, ta kaá na:

—Nata'i ndo, ta ndukua'a ndo, ta dákútí ndó noñó'o xí'ín de'e ndó, ta dándáki ndó ña. Ta koo choon noo ndá'a ndo dándáki ndó kirí ñó'o ini tañó'o, xí'ín laa tárnee chí induú, xí'ín ndidaá ka ni kíti xíonoo noñó'o yó'o —kaá na.

²⁹ Dá ni kaa ta'ani Ndios:

—Sa ni xí'oi ndidaá ní yukú kuíj káa noñó'o, ña xí'o tata, xí'ín ndidaá yíto íin kuíj'i, ña xí'o tata, ña kuu kasá'an ndó. ³⁰ Tido noo ndidaá kíti xíonoo noñó'o yó'o, xí'ín ndidaá laa tárnee chí induú, xí'ín ndidaá kirí xíka tixi noñó'o, ta'an kirí ió takí noñó'o, ki'o ña kasá'an rí ndidaá yukú kuíj —kaá na.

10 ¹ Yó'o kúú noo tández yíko kuu tata de'e Noé, chi de'e ra naní Sem xí'ín Cam xí'ín Jafet, ta ní kaki de'e ra tá ni ndí'i ni koon dai déen ñoó. ² De'e Jafet ñoó ni sa kuu Gomer xí'ín Magog xí'ín Madai xí'ín Javán xí'ín Tubal xí'ín Mesec xí'ín Tiras. ³ Ta de'e Gomer ñoó ni sa kuu Askenaz xí'ín Rifat xí'ín Togarma. ⁴ Ta de'e Javán ñoó ni sa kuu Elisa xí'ín Tarsis xí'ín Quitim xí'ín Dodanim. ⁵ Ta ndidaá na yó'o ni xírnoo ni sa'an ni sa ndei yu'ú tañó'o, ta iin rá iin na xí'ín to'u ká'an na, ta iin rá iin na xí'ín na ve'e na, ta iin rá iin na xí'ín na ñoo na.

⁶ Ta de'e Cam ni sa kuu Cus xí'ín Mizraim xí'ín Fut xí'ín Canaán. ⁷ Ta de'e Cus ñoó ni sa kuu Seba xí'ín Havila xí'ín Sabta xí'ín Raama xí'ín Sabteca. Ta de'e Raama ñoó ni sa kuu Seba xí'ín Dedán. ⁸ Ta iin ka de'e Cus ni sa naní Nimrod, ta mií noó ni kasandaá ni sa kuu iin taa ndakí ndáya'i nda'o noñó'o yó'o. ⁹ Ta ni sa kuu ra iin taa ndeé iní ni sa sa'ání kirí yukú noo Yahvé Ndios, sa'á ñoó kaá na di'a: “Ná kakuu ndó táto'on ni sa kuu Nimrod, ta'an ra ni sa kuu iin taa ndeé iní ni sa sa'ání

²² Tído Cam, ta kúú tatá Canaán, ni xini ña káa vichí tatá ra. Tá ni keta ra satavé'e, dá ni kasto'on ra xí'ín ndin nduú ñani ra ndéi satavé'e. ²³ Dá ni ki'in Sem xí'ín Jafet kotó ra, dá ni chino raan doko ndi nduú ra, dá ni ku'u sáta rá ni dada*'i* ra tatá ra noo kándu'u rá káa vichí rá ñoó, ta ndé'rá iin kaq xoo kua'an ra. Dión, dá ko ní sá nde'rá tatá ra, ña káa vichí rá. ²⁴ Tá ni nduva'a ini Noé noo ña ni xi'i ra, ta kúú ni kandaa ini ra ña ni kee Cam, ta lo'o noo de'e ra. ²⁵ Sa'á ñoó ni kaa ra di'a:

¡Chi'an ná kataj Canaán!

Tixi ndá'q ñani xi kakaq xi ndo'o naní níó xí.

²⁶ Ni ndi'i, dá ni kaa ra:

Na ndáya*'i*, na ká'ano kúú Yahvé Ndios, ta ná kemáni ná Sem,

ta ná koni kuáchí Canaán noo xí.

²⁷ Ná nakua'ano na ve'e Jafet kee Ndios,

ta iin ná kandei na xí'ín na ve'e Sem,

ta ná koni kuáchí Canaán noo xí.

²⁸ Tá ni ndi'i ni koon daidéen ñoó, dá ni sa io Noé oní ciento uu diko uxi kuiqa. ²⁹ Sa'á ñoó ni sa io Noé iin ciento uu diko uxi kuiqa, dá ni xi'i ra.

Ta dión ni kuu. ³¹ Ta kúú ni xini na ndidaá choon ni kee na, ta va'a nda'o ni kandooan. Dión ni kuu iin sa'ini xí'ín iin na'a kuu íno.

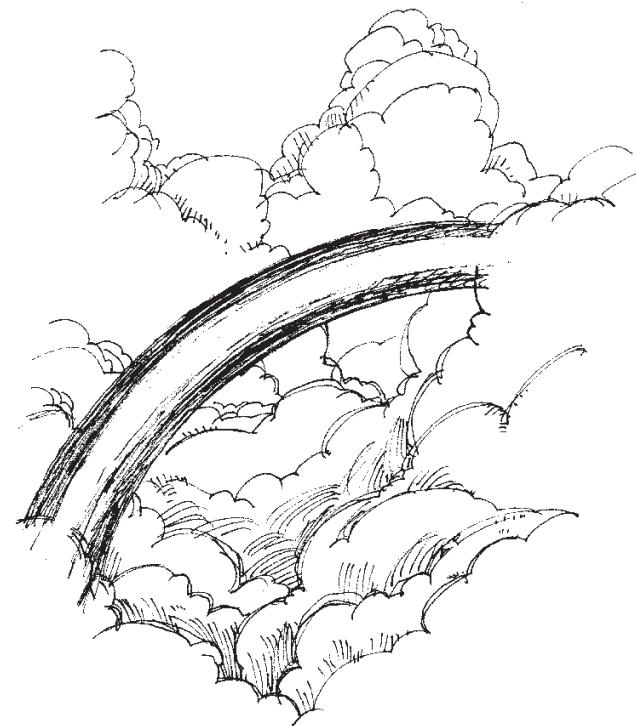
2 ¹ Ta dión ni kuu, dá ni danddí'i Ndios ni kava'a na noñó'o xí'ín induú, xí'ín ndidaá ña ió nooán.

² Tá ni kasandaá kuu úsa, sa ni ndi'i va ndidaá choon ni kee Ndios, dá ni naní'i ndéé ná kuu úsa ñoó noo ndidaá choon ni kee na. ³ Da ni kee Ndios kuu úsa iin kuu ño'ó, iin kuu iij, chi kuu dáá ni naní'i ndéé ná noo ndidaá choon ni kee na ni kava'a na ndidaá ña ió.

Di'a ni kuu tá ni kava'a Ndios taa mií noó xí'ín ñá'q mií noó

⁴ Di'a ni kuu tá ni kava'a Ndios induú xí'ín noñó'o ndq mií sa'q, chi tá ni kava'a Yahvé Ndios noñó'o xí'ín induú, ⁵ ni iin ña a káa yúkuu ko ñá'a kuita noñó'o, ta ni iin yukuu káa yúkuu ko ñá'a kuita, chi ko ñá'a ta'on dákóon Yahvé Ndios dainoñó'o, ta ni iin taa kuti noñó'o koó. ⁶ Chi sava'a yoko sa xinkuei noñó'o, ta sa so'onian iin níí kúú noñó'o.

⁷ Ta n̄i k̄av̄a'a Yahv̄é Ndios t̄a mií noó xí'ín ño'ó yúchí. Dá n̄i tuu n̄a dit̄i rá, dá n̄i ni'i rá ña kataki r̄a, dá n̄i nduu ra iin ñayuu takí. ⁸ Dá n̄i k̄av̄a'a Ndios noo káa yitó kui'í me'í noñó'ó noo naní Edén chí xoo noo xíno ndíndii. Ta ñoó n̄i chikáa n̄a t̄a n̄i k̄av̄a'a na ñoó. ⁹ Ta Yahv̄é Ndios n̄i xí'o ña n̄i xit̄a ndidaá yitó kui'í luu ndáa, yirá xí'o kui'i va'a kasá'an yó. Ta iin ta'ani iin yító xí'o kui'i xí'o ña kataki yo chí me'í noo káa yitó kui'í ñoó. Ta iin ta'ani iin yító xí'o kui'i xí'o ña kandaá ini ñayuu ndí kián va'a, ta ndí kián ko vá'a. ¹⁰ Ta Edén ñoó n̄i kana iin yuta kua'an ko'onian noo káa yitó kui'í ñoó, ta ñoó n̄i ta'and̄a n̄i nduuuan komi yuta. ¹¹ Ta iian naní Pisón, ta ña yó'o kían kaó noo iin níí kúú ño'ó noo naní Havila, noo ño'ó oro. ¹² Ta oro ño'ó noñó'ó ñoó kían va'a, ta ño'ó ña tami sá'an naní bedelio, xí'ín yuu díon luu ndáa naní ónice. ¹³ Ta yuta kúú uü ñoó naní Gihón, ta ña yó'o kían kaó noo ño'ó noo naní Cus. ¹⁴ Ta yuta kúú oní ñoó naní Hidekel, ta yuta yó'o kua'an xoo noo xíno ndíndii noo kúú kuendá Asiria. Ta yuta kúú komi ñoó naní Éufrates.

N̄i xi'i Noé, dá n̄i xini ra

¹⁸ Ta de'e Noé, tá'an r̄a n̄i kankuei ini arca ñoó n̄i sa kuu Sem xí'ín Cam xí'ín Jafet. Ta Cam ñoó kúú tatá Canaán. ¹⁹ Ta ndin oní t̄a ñoó kúú de'e Noé, ta mií rá n̄i nakaya ñayuu iin níí kúú ñayuu.

²⁰ N̄i ndi'i, dá n̄i kásá'a Noé xiti ra noñó'ó, ta n̄i xiti ra yír uva. ²¹ Ta n̄i xi'i ra ndutá uva n̄i ta'an, kúú n̄i xini ra n̄i kee rá. Nd̄a káa vichí rá kándu'u rá ini ve'e ñíj rá.

yukú, tá'an kirí ni kankuei arca xí'ín ndidaá de'e rí vei kandei noñó'o yó'o.¹¹ Kandooi xí'ín ndó ña o nándio koo kai dánaái ndidaá ña tákí ndéi noñó'o xí'ín tákuij kua'a, ta ni o dánaá kai noñó'o yó'o xí'ín tákuij kua'a —kaá Ndios.

Dá ni kaa ta'ani na:

¹² —Ko'ín na'i iin ña'a noo ndo, ña ná'a ña ni iin kuú o ndí'i ña ni kandooi keei xí'ín ndó, xí'ín ndidaá ña tákí ndéi xí'ín ndó ñayuu yó'o.¹³ Ni chikáaj iin chiyángí tein viko, ña ná'a ña ni kandooi keei xí'ín ña tákí ndéi noñó'o yó'o.¹⁴ Sa'á ñoó tá ni nakuíin viko induú káa, dá kakuíin chiyángíí tein viko káa, dá koni ndoán.

¹⁵ Dá ndiko'on inij ña ni kandooi keei xí'ín ndó xí'ín ndidaá noó ña tákí, ta o dákoon kai dai déen ni tákuij kua'a dánaái ndidaá ña tákí ndéi ñayuu.¹⁶ Ta tein viko káa konij chiyángíí, dá ndiko'on inij ña kían iin íchí ni kandooi keei xí'ín ndidaá ña tákí, xí'ín ndidaá ña ndéi noñó'o —kaá na.

¹⁷ Ta kaá na xí'ín Noé:

—Chiyángí káa kían kasto'on ña ni kandooi keei xí'ín ndidaá ña tákí ndéi noñó'o.

¹⁵ Dá ni sa'an Ndios ni chikáa na taa noo káa yitó kui'i káa noñó'o Edén ñoó, dá koto ra noo káa yitó kui'i ñoó, dá kandaa ra tó.¹⁶ Ta ni sa'anda Yahvé Ndios choon noó taa ñoó, ta kaá na:

—Kuu va keí yo'ó ndidaá kui'i kána noo ndidaá yitó kui'i káa.¹⁷ Tido ná dá'a ni kasón kui'i yito, ña xí'o ña kandaa ini ñayuu ndí kján va'a, ta ndí kján ko vá'a. Ta mií kuú ná kasón kui'i íin noo yito káa, dá kían miían ndaq kuu voón.

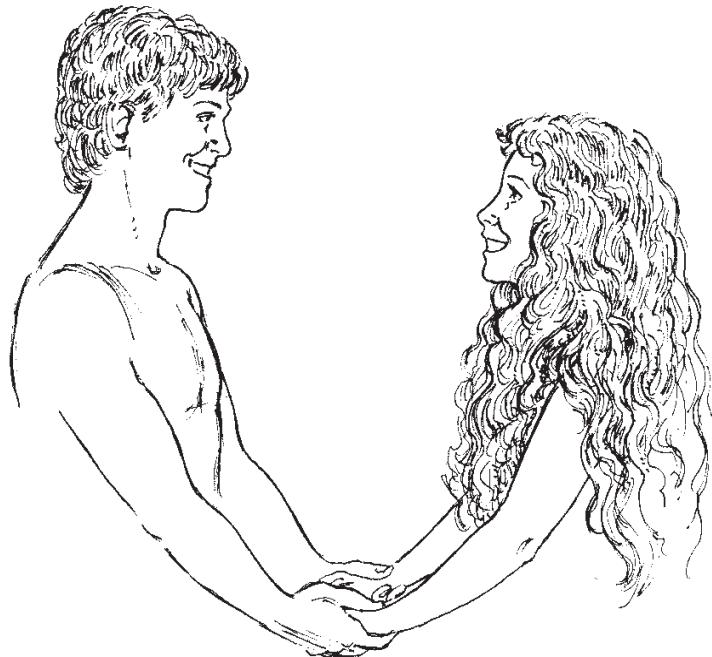
¹⁸ Dá ni kaa ta'ani Yahvé Ndios:

—Ko vá'a ta'on ña koo tó'ón taa ñoó, sa'á ñoó kava'i iin na kane'e tá'an xí'ín rá, dá chindeé ñaá ná —kaá na.

¹⁹ Xí'ín ño'o ni kava'a Yahvé Ndios ndidaá kítí ndéi yúku, xí'ín ndidaá laa tánee induú. Dá ndáka ñaá ná ni kasáa na noo Adán, dá ndukú rá kuú chinaní rá iin rá iin rí. Ta naní rí tátó'on ki'o ni chinaní rá ri.²⁰ Dá ni ndukú Adán kuú ndidaá kití yukú, xí'ín ndidaá laa, xí'ín ndidaá kítí ndáka ñayuu. Tido ko ní ni'i rá iin na kane'e tá'an va'a xí'ín mií rá, dá chindeé ñaá.²¹ Sa'á ñoó ni xí'o Yahvé Ndios ña ni kidi naá Adán. Ta xían tein kidi

rá ñoo, dá ní tao Ndios iin lásá iin xoo yika rá, dá ní nakadi na kóño noó ní taó náqan. ²² Ta xí'ín lásá yika taqa ñoo, ní kavá'a Yahvé Ndios iin ñá'q, ta ndáka ñaá ná ní saa na noq rá. ²³ Dá ní kaa Adán:

—Ñá yó'o kúú lásá noó ñá kúú lásáj, ta ñá yó'o kúú kóño noó ñá kúú kóñoj. Ta ñá yó'o kananí ñá'q, chi xí'ín yikí lásá taa ní kavá'án —kaá ra.

kirí xíonoo induú, xí'ín ndidaá kirí xíka tixi, xí'ín ndidaá kirí xíonoo ini takuij. Ta tixi ndá'q ndo ná kaño'o ndi'i rí, dá dándáki ndó ri. ³ Sa'á ñoo ndidaá kirí kandá, kirí takí kakuu ñá koto ñaá, táto'on ní xí'oi kui'i xí'ín yuku kuíj keí ndo, chi ndidaá ñá yó'o xí'oi noq ndo keí ndo. ⁴ Tido kóño ñó'o jí nij, kirá xí'o ñá takíqan, o sá keí ndoqan. ⁵ Chi miíqan ndaa kuiti naki'in ya'avi sa'a nij ndo, chi tá ná ka'ání ñaá iin kítj, dá kíqan kánian ka'anda ya'i mií rí kuendá. Ta dión ta'ani naki'in ya'avi noq taa ñayuu tá ná ka'ání ná ndo'ó. Ta noq iin rá iin ñayuu sa'ání ñayuu xí'ín ná, dá kíqan naki'in ya'avi sa'a nij ná. ⁶ Tá ná kati iin ñayuu nij iin ká ñayuu, dá kíqan iin ká ñayuu kánian kati nij mií ná, dá chi táto'on kúú Ndios, ki'o dión ní kavá'a na ñayuu. ⁷ Di'a kua'án ndo kandei kua'q de'e ndo, ta nakayaq ndo, ta naka'ani ndo kandei ndo iin níí ñayuu —kaá na.

⁸ Dá ní kaa ta'ani Ndios xí'ín Noé, xí'ín de'e ra:

⁹ —Viti kandooi keei iin ñá va'a xí'ín ndo, xí'ín tata ndo, na veí kandei chí noq, ¹⁰ xí'ín ndidaá kítj ndéi xí'ín ndo ñayuu yó'o, á kirí ió ndixi o kirí ndáka ndo o kirí

na, xí'ín ña dákée na, ta ni tiempo vixi, ta ni tiempo ká'ani, ta ni yoo*i*'íní, ta ni yoovíxi, ta ni nduuú ta ni ñoó o kátuu."

Ni kandoo Ndios ña kemáni ná Noé

9 ¹ Dá ni kemáni ná Noé xí'ín de'e ra, chi ni kaa na xí'ín ra:

—Kua'án ndo kandei de'e ndó, ta nakayando, ta nata'an ndo ñayuú yó'o kandei ndó. ² Ta yu'u ni'ini ndidaá kíti ndéi noñóo yó'o koni ri ndo'ó, xí'ín ndidaá

²⁴ Sa'á ñoó dánkoo taa tatá ra xí'ín naná ra, dá naki'in tá'an ra xí'ín ñadi'í ra, dá nduu na iin tó'ón.

²⁵ Ta sá káa vichí Adan xí'ín ñá'q ñoó, tido ko xíka'an ta'on noo ná.

**Di'a ni kuu ta ni ya'a taa ñoó xí'ín ñá'q ñoó
ni kee na kuachhi**

3 ¹ Ta kirí kúú koo kúú kirí maña cháá ka o duú ndidaá ka ni kití yukú ni kava'a Yahvé Ndios. Ta koo yó'o kúú kirí ní ka'an di'a xí'ín ñá'q ñoó:

—¿Á ko ní sónó ta'on Ndios ña keí ndo'ó kui'i kána noo ndidaá yitó kui'i ndíta yó'o? —kaá ri.

² Dá ni kaa ñá'q ñoó xí'ín ri:

—Koó, kuu va keí ndu'u ndidaá kúú vá kui'i íin noo ndidaá yíto ndíta yó'o. ³ Tido sava'a kui'i íin noo yíto íin me'í noo káa dao ka yitó kui'i, o kúu keí ndu'u, chi ni kaa Ndios xí'ín ndú ña o keí ndukui'i íin noo yíto ñoó, ta ni o káko'on ndu'an, dá kían ná dá'a ni kuu ndukaáan.

⁴ Dá ni kaa koo ñoó xí'án:

—Q kuú ta'on ndo'ó, ⁵ dá chi ná'á vá Ndios ña tá ná keí ndo'ó kui'i íin noo yíto káa, dá kían nono noo ndo, dá kasandaá ndo kakuu ndó táto'on kúú mií Ndios, dá kasandaá ndo kana'á ndó ndí kían va'a, ndí kían kini —kaá ri xí'án.

⁶ Kúú ni xini ná'a ñoó ña va'a ndava'o kui'i ñoó kaxio, ta kui'i ndáto ndava'o kían ni xinian, ta kátoóan kaxián kui'i ñoó, dá ni'an ña ndichí. Ta kúú ni tiin vaán iin kui'i íin noo yíto ñoó. Ta kúú ni seí vá ñaáán. Dá ni sa'an ni xi'oán ña noo yían. Ta kúú ni seí ta'ani ra kui'i

¹⁶ —Kua'án keta sataq vé'e, miíón xí'ín ñadi'óon, xí'ín de'ón, xí'ín sanon. ¹⁷ Ta taó ndidaá noo kíti ñó'o xí'ón xaan, kirí ió ndixi xí'ín kirí ndáka na xí'ín kirí yukú, xí'ín kirí xíka tji. Kankuei ndó, ta kua'án ndo iin níí kúú noñó'o, ta nakayaq ndo, ta naka'ani ndó iin níí kúú ñayuú —kaá na.

¹⁸ Dá nil keta Noé xí'ín de'e ra xí'ín ñadi'í ra xí'ín sano ra, ¹⁹ xí'ín ndidaá kirí yukú, xí'in kirí xíka tji, xí'ín kirí ió ndixi, xí'ín kirí xíonoo noñó'o yó'o, nil kankuei iin ra iin noo kíti ñoó kua'qan ri.

²⁰ Dá nil kava'a Noé iin náo yuu noo doko ra kíti noo Yahvé Ndios. Dá nil taó ra kíti xí'ín laa tein iin ra iin kirí ndáa vii noo Ndios, ta kiríóón nil chijñó'o ra noo náo ñoó, ta dión nil naki'o ra ñaqno'ó noo Ndios.

²¹ Ta nil xinkodíko támí noo Yahvé Ndios, dá nil kaa na xí'ín mií ná: “Q nandió ko kail dátail chi'ain noñó'o va'ará ná ya'a ñayuu nooí, dá chil nda tá kúú ná takuáchí kásá'a ná ndíko na ña kini. Ta ol nandió ko kail dánaái ndidaá ña táki táto'on nil keei viti. ²² Xían nani ná koo ñayuú yó'o, dá kían ol kátuu ta'on ña kuti

⁶ Tá ní ya'a uu diko ka kuu, dá ní sonó Noé ventana, tá'an ña ní kava'a ra ñoó. ⁷ Dá ní dayá ra iin tikakká, ta sá sá'an ri, ta sá ndió koo rí, ta dión sa kuu rí nda ní ichi takuij noñó'ó. ⁸ Ní ndi'i, dá ní dayá ta'ani ra iin paloma, dá ná kande'á á sa ní nayaaa takuij iin níi noñó'ó. ⁹ Tido ko ní ni'li ta'on rí noo kuein ri. Sa'á ñoó ní ndusá ri, dá chi ño'o ij vá takuij noñó'ó. Dá ní taó Noé ndá'a rá, dá ní tiin ra ri, dá ní nachi'i tuku ra ri ini arca. ¹⁰ Dá ní sa ndati ra usa ka kuu, dá ní dayá tuku ra ri kua'an ri. ¹¹ Tá ní ini, dá ní nandió koo rí ní ndusá ri, ta kúú sa tánee va ndá'a olivo ta'i yú'u ri. Dá ní kandaq ini Noé ña sa ní noo ndá'a chá ka takuij. ¹² Dá ní sa ndati ra usa ka kuu, dá ní dayá tuku ra paloma kua'an ri. Ta kúú ko ní nandió koo ka ri.

¹³ Tá ní xino Noé iño ciento iin kuiq, kuu iin yoo mií noó, dá ní ichi takuij noñó'ó. Dá ní sonó Noé dini arca, dá ní sa nde'é ra, ta sa iin níi kúú vá ní na'ichi. ¹⁴ Nda kuu oko usa tein yoo úu, dá ní nayaaa iin níi kúú noñó'ó.

¹⁵ Dá ní kaa Ndios xí'ín Noé:

ñoó táto'on ní kee miíán. ⁷ Dá ví ní nono ñaxintóni ná, dá ní kandaq ini na ña ndáa vichí ná. Dá ní nakoto ta'an na nda'a taño'ó, dá ní chirkuei na ña noo tií ná.

⁸ Tá ní ndi'i, dá ní seídó'o na tái ká'an Yahvé Ndios xíonoo na noo ká yitó kui'í ñoó sa'ini kuu dá ñoó. Ta kúú ní chide'é taqa ñoó xí'ín ña'q ñoó noo Yahvé Ndios tein yitó kui'í ká ñoó. ⁹ Dá ní kana Ndios taqa ñoó, dá ní kaa na xí'ín ra:

—¿Ndeí nákaq yoo'ó? —kaá na.

¹⁰ Dá ní kaa taqa ñoó:

—Ní seídó'i ká'an ní tein yitó kui'í yo'o, ta ní yu'ú ndava'a vei chi ká vichí véí. Sa'á ñoó ní chide'í noo ní —kaá ra.

¹¹ Dá ní kaa Ndios xí'ín ra:

—¿Ndá yoo ní kasto'on xí'ón ña ká vichón? ¿Á ní sei vóón kui'i íin noo yíto, ña ní sa'andai choon nooon ña o kásón?

¹² Dá ní kaa taqa ñoó:

—Ña'q ní xi'o mií ní kane'e tá'an xí'íín yo'o vá kúú ña ní xi'o kui'i ñoó nooí ní seií —kaá ra.

¹³ Dá ní kaa Yahvé Ndios xí'ín ñá'q ñooó:

—¿Ndí kián ní ya'ón ní keeón?

Dá ní kaaan:

—Kirí kúú koo ñooó kúú rí ní danda'í ñaaá, sá'á ñooó ní seí yu'u kui'i ñooó —kaáan.

¹⁴ Dá ní kaa Yahvé Ndios xí'ín koo ñooó:

—Ta sá'á ña ní keeón dión, sá'á ñooó chi'an katavon noo ndidaá kúú kirí yukú xí'ín ndidaá kirí ndáka ñayuu.

Ta xí'ín tísón kakón kanooón, ta tein ñoyáká kasá'ón ndidaá kuu. ¹⁵ Ta ki'oi ña koni u'u tá'an yo'ó xí'ín ñá'a yo'ó, ta koni u'u tá'an ta'ani tata yo'ó xí'ín tata ñá'a yo'ó. Na yo'ó dárkue'e dini yo'ó, ta dárkue'e yo'ó di'indí sa'a ná —kaá Ndios xí'ín rí.

¹⁶ Dá ní kaa Ndios xí'ín ñá'q ñooó:

—Ko'ín ndukuq'í ña ndo'o naní níq yo'ó kaño'o de'ón, ta u'u nda'o dákákón xí. Ta koní nda'o yo'ó kooón xí'ín yílon, ta mií rá dándáki yo'ó —kaá ná xí'án.

¹⁷ Dá ní kaa ná xí'ín taa ñooó:

—Sá'á ña ní seídó'ón ña ní ka'an ñadi'óon, ta ní sasón kui'i yító ñooó, ña ní sa'andai choon nooon ña o

yó'o, chí ní xi'i kirí ió ndixí, xí'ín kirí ndáka na, xí'ín kirí yukú, xí'ín kirí xíka tíj xí'ín ndidaá ñayuu. ²² Chi ndidaá ña takí náki'in tachí ndéi ñayuu yó'o ní naá ndí'i vaan. ²³ Dión ní kuu, dá ní danaá Ndios ndidaá ña takí ní sa ndeí iin níí kúú ñayuu. Taa xí'ín kirí yukú xí'ín kirí xíka tíj xí'ín kirí ió ndixí ní naá. Sava Noé xí'ín ndidaá ña takí ñó'o xí'ín rá ini arca ní kaki. ²⁴ Ta dión ní sa ñó'o takuí noñó'ó yó'o o'on toon yoo.

Di'a ní kuu tá ní keta Noé ini barco ñooó xí'ín ná ve'e ra xí'ín ndidaá kití ñó'o ini ra

8 ¹ Ta ko ní nándodó Ndios sa'a Noé, xí'ín sa'a ndidaá kíti ndáka na xí'ín ndidaá kirí yukú ñó'o xí'ín ná ini arca, sá'á ñooó ní kana nda'o tachí noñó'ó yo'ó ní kee Ndios, dión, dá ní kasá'á nóma dai kua'an ra. ² Dá ní nakadi Ndios noo konó tíj ñó'o noó vei takuí, xí'ín takuí kóon induú káa, dá ní sa tuu dai. ³ Dá ní kasá'á cháá cháá kondee ka'ani takuí kua'an ra tíj ñó'o. Tá ní xino o'on toon yoo, dá ní ichí ra. ⁴ Daá ñooó naxino arca diní yúku naní Ararat tein kuu sa'on uu tein yoo úsa. ⁵ Ta kuu mií noó tein yoo úxí, dá ní noo nda'á cháá ka takuí kua'an ra, dá ní natuu diní ndidaá ka yúku.

dáá ñoo ní ku'u Noé ini arca xí'ín de'e yií na Sem, xí'ín Cam xí'ín Jafet, xí'ín ñadi'í ra, xí'ín ndin oni sano ra.

¹⁴ Ta ní ndu'u ta'ani noó kirí yukú, xí'ín noó kirí ndáka na, xí'ín noó kirí xíka tji, xí'ín noó kirí ió ndixj, xí'ín noó kirí kúú laa. ¹⁵ Ta ndidaá kítj ñoo ní ndu'u xí'ín Noé ini arca, ta uu rá uu rj, dión, dá ní ndu'u na takí náki'in tachj ndéi ñayuú yó'o. ¹⁶ Dá ní ndu'u kirí yií xí'ín kirí di'í noo iin rá iin kirí ndéi ñayuú yó'o, táto'on ní sa'anda Ndios choon. Dá ví ní sadí Yahvé Ndios yé'é rá.

¹⁷ Dá ní koon dai déen uu diko toon kuu ñayuú yó'o. Ta ní ndukua'a nda'o takuíí noñó'ó yó'o, sa'á ñoo ní ndane'e ra arca ñoo ní ní nanoo ra noó takuíí. ¹⁸ Ta kúú sa kócaa takuíí ñoo kua'an ra, ta kúú sa ndukua'a cháá ka ra kua'an ra noñó'ó yó'o, ta nda xíkó óon arca ñoo kánoo ra noó takuíí. ¹⁹ Ta kúú sa sá'ano cháá ka takuíí kua'an ra, ta ní xinkoo rá nda dini ndidaá yukú dikó cháá ka ndíta tji induú, ta kúú ní da'i vaan. ²⁰ Ta o'on nda'á dikó cháá ka ní ya'a takuíí ñoo dini yukú dikó cháá ka. ²¹ Dá ví ní xi'í ndidaá na takí ndéi noñó'ó

kásón, sa'á ñoo chi'an nakatai noñó'ó sa'á na ní keeón dión. Ta ndo'o naní nímon, dá kana na'a kasá'ón nooán ndidaá tá'an kuu katakon. ¹⁸ Ta nda tal'ión xí'ín yirr íón kana noñó'ó, ta kasón yukú kuíj káa yúku. ¹⁹ Xí'ín teen tatón, dá ni'on na'a kasá'ón nda ná kasandaá kuu nandió kooón noo ño'ó, chi na káa va ní kava' yo'ó, chi ño'ó yúchí kúúón, ta ño'ó yúchí nandió kooón nduuón —kaá Ndios.

²⁰ Ta ní chinaní Adán ñadi'í ra Eva sa'á na kíán naná noo ndidaá na takí. ²¹ Dá ní kava' Yahvé Ndios dá'on xí'ín níj kítj kandixi taqa ñoo xí'ín ñá'a ñoo, dá ní xi'í naqan kandixi na.

²² Dá ní kaa Yahvé Ndios:

—Viti kíán ní kasandaá taqa ñoo kakuu ra táto'on kí'o kúú míí yó, chi ná'a rá ndí kíán va'a, ta ndí kíán ko va'a. Ta viti o kúú ta'on konó yó ña ndee tuku ndá'a rá tiin ra kui'i íin noo yíto xí'o ña kataki kuií ra, dá chi tá keí rá rj, dá kíán kataki chíchí rá —kaá na.

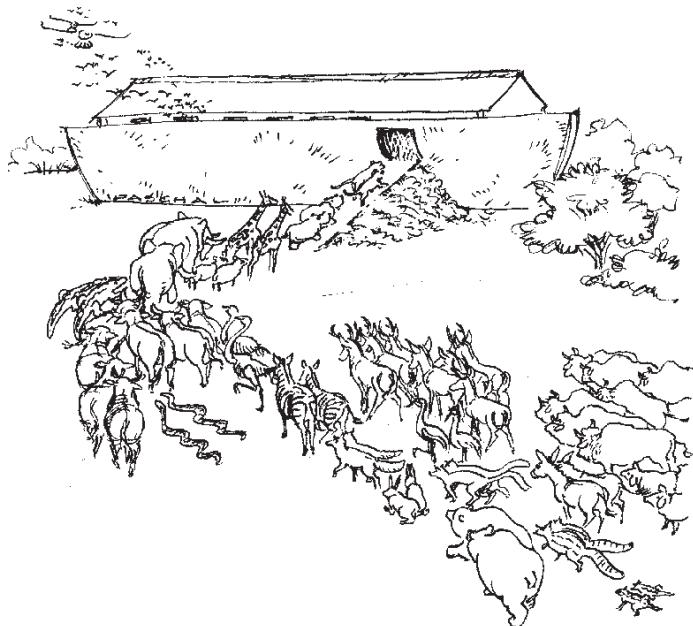
²³ Da ní taó ñaá Ndios noo káa yitó kui'i chí noo naní Edén, dá ko'on ra kuti ra noñó'ó, na ní ki'in na ní

kava'a na mií rá. ²⁴ Tá ni ndi'i ni chikáa xoo na taa ñoó, dá ni chikata na dao querubín chí xoo noo xíno ndiñdii noo káa yitó kui'í noo naní Edén ñoó, xí'ín iin espada kei ita kandá ndidaá xoo, dá kadian íchi kua'anoo iin yíto xí'o ña kataki chíchí yó.

uu rá uu rii ni nduu rí xí'ín Noé ini arca, iin kirí yií, iin kirí di'í, chii ki'o dión ni sa'anda Ndios choon noo rá.

¹⁰ Tá ni xino usa kuu, kúú ni dakóon Ndios takuii kua'a ñayuú yó'o.

¹¹ Iño ciento kuia ió Noé, ta tein yoou úu, kuu sa'on uu kuia dáá ñoó, dá ni ndio noñóo, ta kúú ni xinkuei takuii kua'a noo konó ti ñóo. Ta ni nono yé'í induú, dá ni kuei takuii kua'a ñayuú yó'o. ¹² Ta uu diko nduú, uu diko ñoó ni koon dai déen noñóo yó'o. ¹³ Ta mií kuu

²² Ta dión n̄i kee Noé, ch̄i n̄i kee ra tát̄o'on káa rá ió choon n̄i sa'anda Ndios noo rá.

7 ¹ Ndi'i, dá n̄i kaa Yahvé Ndios xí'ín Noé:

—Kua'án k̄u'u ini arca xaqan xí'ín ndidaá n̄a ve'ón viti, ch̄i iin tó'ón yo'ó kúú t̄a ndaq noo yú'ü noo ndidaá ñayuu ndéi viti. ² Ta tein ndidaá kirí ndáa vii nooí kuaka us̄a kirí yií, us̄a kirí di'í. Tido tein ndidaá kirí k̄o ndáa vii nooí, s̄ava'a iin kirí yií xí'ín iin kirí di'í k̄i'on. ³ Ta dión ta'ani keeón xí'ín ndidaá kirí ió ndixi, tiión us̄a kirí yií, us̄a kirí di'í, dá ná nakaya r̄i, ta ná o naá r̄i ñayuu yó'o. ⁴ Dá ch̄i t̄xi us̄a kū, dá dákóoin dai ñayuu yó'o ū diko nduú, ū diko ñoo, dión, dá dánaái ndidaá n̄a t̄akí, n̄a k̄ian n̄i k̄ava'i ndéi ñayuu yó'o.

⁵ Ta kúú n̄i kee Noé ndidaá kúú choon n̄i sa'anda Yahvé Ndios noo rá. ⁶ Ta s̄a iñq ciento kuiq ió Noé tá n̄i dákóon Ndios t̄akuí kua'a ñayuu yó'o. ⁷ Ta s̄a'á n̄a koon t̄akuí kua'a ñoo, s̄a'á ñoo n̄i k̄u'u Noé ini arca xí'ín ñadi'i r̄a xí'ín de'e yií r̄a, xí'ín s̄ano r̄a. ⁸ Ta dión n̄i n̄du'u kirí ndáa vii noo Ndios, xí'ín kirí k̄o ndáa vii noo ná, xí'ín kirí ió ndixi xí'ín kirí xíka t̄xi noñó'ø, ⁹ ta

Di'a n̄i ndo'o Caín xí'ín Abel

4 ¹ Dá n̄i n̄aki'in tá'an Adán n̄i kidi r̄a xí'ín ñadi'i r̄a Eva, dá n̄i t̄uuán ñó'o de'án, dá n̄i kaki Caín. Dá n̄i kaáan: "N̄i dákáii iin tayí ch̄i k̄i'o dión n̄i koni Yahvé Ndios." ² N̄i ndi'i, dá n̄i dákáki Eva ñani x̄i naní Abel. Ta Abel n̄i sa kuu t̄a s̄a ndaka borrego, ta Caín n̄i s̄a kuu iin t̄aa xíti.

³ Ta s̄a yá'a yoo kua'an, dá né'e Caín dao kui'i ni kana noo xíti ra n̄i saa r̄a n̄i dokø ráan noo Yahvé Ndios. ⁴ Dá né'e ta'ani Abel kirí n̄i ta'i mií noo noo rá n̄i saa r̄a, ta n̄i ch̄iñó'ø r̄a noo da'án cháá k̄a r̄i noo Ndios. Ta n̄i n̄ata'an ini Yahvé Ndios n̄i xini n̄a Abel xí'ín ña'a n̄i dokø rá. ⁵ Tido k̄o ní náta'an ini n̄a koni n̄a Caín ni ña n̄i dokø rá. Ta kúú n̄i xido nda'o ini r̄a, ta n̄i n̄ande'e deen rá. ⁶ Dá n̄i kaa Yahvé Ndios xí'ín rá:

—¿Ndiva'a xido téi inon? Ta, ¿ndiva'a deen téin ndé'ón? ⁷ Tá ná keeón n̄a va'a, dá kandøo va'ón nooí. Tá ná o kéeón n̄a va'a, da k̄ian s̄a io nduu kuachi dánkao ña yo'ó, dá dándákian yo'ó. Tido di'a kómón choon n̄a kadon ñá.

⁸ Dá ní kaa Caín xí'ín ñani r̄a Abel:

—Kó'o yúku.

Tein ñó'o ra yúku ñoó, dá ní ndakuijn Caín ní kásá'a
rá kani ra ñani r̄a Abel, ta kúú ní sa'ání vá ñaá rá.

⁹ Dá ní kaa Yahvé Ndios xí'ín Caín:

—¿Ndeí kua'an ñanón, Abel? —kaá na.

Dá ní kaa r̄a:

dákúchón r̄a xi'ín dusa yi'í, ta dión keeón xí'ín níí sata
rá xí'ín níí ini r̄a. ¹⁵ Ta kí'o dión ná koo r̄a keeón: iin
ciento nda'á ná kakuu ña kání r̄a, ta sa'on uu nda'á ná
kakuu ña ndíkā r̄a, ta uxí nda'á ná kakuu ña dikó r̄a.

¹⁶ Ta chikaqon yáí noo kanonó noo kakuu dikó vé'e, ta
dánkooón dao nda'á xoo chí níno. Ta chikaqon iin yé'é
noo kúú xoo díjin r̄a. Ta keeón r̄a kakuu ra oní piso.

¹⁷ Dá chí ko'in dákóoin tákuií kua'a noñó'o yó'o, dá
dánaái ndidaá ña takí náki'in tachí ió noñó'o yó'o, dá
ná kuu ndi'an. ¹⁸ Tido ko'in kandooi keei iin ña va'a
xí'ón. Chí yo'ó kúú r̄a ndu'u xí'ín de'ón xí'ín ñadi'óon
xí'ín sanón ini arca. ¹⁹ Ta noo ndidaá kirí takí, nataáón
uu uu rí noo iin rá iin kírí takí ini arca, dá ná kataki
ta'ani rí xí'ón. Iin rí yií, iin rí di'í ná kakuu rí. ²⁰ Ta
ndidaá noó laa, ta ndidaá noó kítí, ta ndidaá noó kirí
xíka tii, iin kirí yií, iin kirí di'í ná ku'u kaño'o xí'ón, dá
ná kataki ta'ani rí. ²¹ Ta ketútón noó ña'a kasá'an ndó
xí'ín ña'a kasá'an kítí ñoó, ta taxi va'a ña ini r̄a, dá ná o
kómaní ñá noo míí ndó ta ni noo kítí ñoó —kaá Ndios
xí'ín Noé.

—Ko'ín dánaái ndidaá ñayuu ni kava'i ndéi ñayuu yó'o, xí'ín kítí, xí'ín kirí xíka tii xí'ín ndidaá kirí tanee induú, chi nándikó iníi sa'a ña ni kava'i na.

⁸ Tido Noé ni kandoo va'a noo Ndios.

Di'a ni kuu tá ni kava'a Noé arca

⁹ Ña yó'o ni ndo'o Noé. Noé ni sa kuu ra iin taq ndaa, iin taq ndúsá'ano noo ndidaá ñayuu xí'ín rá ni sa ndei tiempo daá ñoo. Ta sa xika ndaa rä íchí Ndios.

¹⁰ Ta ni sa io oni de'e yií Noé. Iin xi ni sa naní Sem, ta iin ka xi ni sa naní Cam, ta iin ka xi ni sa naní Jafet.

¹¹ Ni tai chi'an noñó'ø yó'o noo Ndios, ta ni naka'ani ña kini iin níi kúú kua'an. ¹² Kúú ni xini Ndios ña iin níi kúú ñayuu yó'o ni tai chi'an, chi ndidaá tá'an ñayuu ndéi ñayuu yó'o ni ndikó íchí kini. ¹³ Sa'a ñoo ni kaa Ndios xí'ín Noé:

—Ni chikaq iníi dánaá ndi'ii ndidaá tá'an ñayuu ndéi ñayuu yó'o, dá chi iin níi kúú kua'an ni naka'ani ña kini kée na. Sa'a ñoo ko'ín dánaái mií ná xí'ín noñó'ø yó'o. ¹⁴ Kua'án yo'ó kava'ón iin arca chiká'ano xí'ín tayíkó, ta naka'andon kua'a ve'e kuálí ini rä, ta ná

—Ko ná'á ta'an vei. ¿Á yu'u kánian kandaa ñanii, ká'án ni? —kaá ra.

¹⁰ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Ndá kíán ni keeón? Ndéi'i kuachi niij ñanoo noó yu'u nda noñó'ø noo ni xita rä. ¹¹ Ta viti kían chi'an katavón noñó'ø xaan, tá'an ña ni xi'i niij ñanoo ni kee ndá'on. ¹² Sa'a ñoo tá ná kutón noñó'ø xaan, ta o nándio koo kaaq kí'o ña kui'i noocon. Ta kanoo ndava'a voón, ta ta tukú vá kakuuón noñó'ø xaan —kaá na.

¹³ Dá ni kaa Caín xí'ín Yahvé Ndios:

—Ká'ano nda'o ña ni xi'o ní ndo'i, o duú kí'o kandeé iníi kíán, ¹⁴ dá chi ko'on ní taxí ní yu'u noñó'ø yó'o, ta sa'a ña ni taó xoo ní yu'u noo ní, sa'a ñoo kandoo xíka véi noo ní. Ta kanoo ndava'a vei, ta ta tukú vá kakuu. Sa'a ñoo ndáa mií ñayuu ná naki'in tá'an xí'íin, katoó na ka'ání ná yu'u —kaá rä.

¹⁵ Dá ni kaa Yahvé Ndios:

—Miían ndaaq ná ka'ín xí'ón ña ndáa mií vá ñayuu ná ka'ání ná yo'ó, dá kían usa ta'ándá ndo'o naní níó ná.

Dá ní chindá'a Yahvé Ndios iin ñq'a ñíj Caín, dá ná
o ka'ání ñaá ndi ndáa mií ñayuu ní naki'in tá'an xí'ín
rá.

¹⁶ Dá ní kana xoo ra noo Yahvé Ndios, dá kua'an ra
koo ra chí kuendá Nod, ñq kándoo chí xoo noo xíno
ndindii noo naní Edén.

Na yó'o kúú de'e Caín

¹⁷ Dá ní ki'in tá'an Caín xí'ín ñadi'í ra, dá ní ttuán
ñó'o de'án, dá ní dakákián iin tayíí naní Enoc. Dá ní
kava'a ra iin ñoo. Dá ní chinaní ra ñoo ñóó tátó'on ki'o
naní de'e ra Enoc. ¹⁸ Dá ní sa io de'e Enoc ní sa naní
Irad, ta tata Irad ñoo ní sa kuu Mehujael, ta tata
Mehujael ñoo ní sa kuu Metusael, ta tata Metusael ñoo
ní sa kuu Lamec. ¹⁹ Ta uu ní sa kuu ñadi'í Lamec ñoo.
Iián ní sa naní Ada, ta iin kaqan ní sa naní Zila. ²⁰ Ta
ñá'a Ada ñoo ní dakáki Jabal. Ta taa yó'o ní saki ñq
kandei ñayuu ve'e ní kava'a xí'ín ñíj kíti, ta ní sa ndaka
ra kua'á noo kíti. ²¹ Ta ñani Jabal ñoo ní sa naní Jubal,
ta taa yó'o ní ndaki ini ñq dáká'a ñayuu arpa xí'ín yír
tuú. ²² Ta ñá'a naní Zila ñoo ní dakáki Tubal-caín, ta taa

³² Tá ní sa io Noé o'on ciento kuiq, dá ní sa io de'e
ra Sem xí'ín Cam xí'ín Jafet.

Ni kaa kuachi taa ñayuu noo Ndios

6 ¹ Di'a ní kuu tá ní kasá'á ní ndukua'a ñayuu ñayuu
yó'o, ta ní nakaya nda'o de'e di'í ñq. ² Ta ní xini
taa ndíko Ndios ñq ñochí ndáa de'e di'í ñayuu ko ndíko
Ndios, sa'á ñoo ní kaxi noo rá ndá yoo kudi xí'ín rá.

³ Dá ní kaa Yahvé Ndios:

—Q kákaq kuií ta'on espíritu yu'u ini taa ñayuu, dá
chi miían ndaq kuiti koño xí'ín lásá vá kúú ná, sa'á ñoo
ndadá iin ciento oko kuiq k*oi* kandei na.

⁴ Daá ñoo ní sa ndei taa chinání noñó'o yó'o, ta ní sa
ndei ta'aní taa chinání sa'á ñq ní kidi taa ndíko Ndios
xí'ín nañá'a ko ndíko Ndios, ta ní kaki de'e na. Ta de'e
yó'o ní sa kuu taa tondó, taa sa ndaya'i ní sa ndei
tiempo sa na'á.

⁵ Ta ndé'é Yahvé Ndios ñq ní sa'uano nda'o ñq kini
kée ñayuu ñayuu yó'o, chi daá kuití ndíko ñq ní kini
nákani ini ñq. ⁶ Ta ní nandikó iní Ndios sa'á ñq ní
kava'a na ñayuu ñayuu, ta nda níó ví ná ní tar'u'u, xiní
ñq. ⁷ Dá ní kaa Yahvé Ndios:

²¹ Tá ní sa io Enoc oni diko o'on kuiq, dá ní sa io de'e ra naní Matusalén. ²² Ta sa xika Enoc íchi Ndios. Tá ní ndi'i ní kaki Matusalén, dá ní sa io Enoc oni ciento ka kuiq, ta ní sa ndei cháá ka de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ²³ Oni ciento oni diko o'on kuiq ní sa io Enoc. ²⁴ Ta sa xika Enoc íchi Ndios, ta kúú ní ndañó'ó rá noó ñayuu, chi ní nakuaka ñaá Ndios.

²⁵ Tá ní sa io Matusalén iin ciento komi diko kuiq, dá ní sa io de'e ra naní Lamec. ²⁶ Tá ní ndi'i ní kaki Lamec, dá ní sa io Matusalén usa ciento komi díko uu ka kuiq, ta ní sa ndei cháá ka de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ²⁷ Tá ní sa io Metusalén iin ciento oni diko iin kuiq, dá ní xi'í ra.

²⁸ Tá ní sa io Lamec iin ciento komi díko uu kuiq, dá ní sa io de'e ra, ²⁹ ta ní chinaní ñaá rá Noé, ta kaá ra: “Ta ló'o yó'o kedaá xí'á, dá nani'í ndéé yo noo choon ndeé kée yó noñó'o ní tai chi'an ní kee Yahvé Ndios.” ³⁰ Tá ní ndi'i ní kaki Noé, dá ní sa io Lamec o'on ciento komi díko sa'on ka kuiq, ta ní sa ndei cháá ka de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ³¹ Tá ní sa io Lamec usa ciento oni diko sa'on uu kuiq, dá ní xi'í ra.

yó'o ní sa kava'a ña'a luu ndáa xí'ín kaa xí'ín kaa kuqán. Ta ki'o Tubal-caín ní sa naní Naama. ²³ Dá ní kaa Lamec xí'ín ndi nduú ñadi'í ra:

Ada, Zila, kueídó'o ndó yu'u.

Na ñá'q, kueídó'o ndó to'on yu'u.

Ní sa'ání yu'u iin taqa ní dar'ú'u ñaá, tá'an takuáchí ní kani ñaá.

²⁴ Tá usa ta'ándá ní ndo'o naní níó na ní kendava'a xí'ín Caín, dá kían sa'q yu'u, Lamec, ndo'o níó ná oni diko uxi ta'ándá usa.

²⁵ Da ní naki'in tá'an tuku Adán ní kidi ra xí'ín Eva, dá ní kaki iin ka de'e na, dá ní chinaní ñaá ná Set. Dá chi ní kaa na:

—Ní naki'o Yahvé Ndios iin ka de'e noó yu'u nakuiin noo Abel, tá'an ra ní sa'ání Caín.

²⁶ Ta ní sa io ta'ani iin de'e Set, ta ní chinaní ñaá rá Enós. Ta ní kasá'á ñayuu ñoó xí'o na ñanó'ó noo Yahvé Ndios.

Na yó'o kúú tata Adán

5 ¹ Noq tuti yó'o vei kuu ndidaá ná kúú tata Adán.

Tá ní kava'a Ndios taa ñayuuú, dá ní kee ñaá ná tátó'on kúú míí ná. ² Taa xí'ín ñá'a ní kava'a ñaá ná, ta ní kemáni ñaá ná xí'ín ña va'a, ta ní chinaní ñaá ná Adán mií kuu ní kava'a ñaá ná.

³ Tá ní sá io Adán iin ciento oko uxi kuiá, dá ní sá io iin ká de'e ra, ta káa xi tátó'on kí'o káa mií rá, ta ní chinaní rá xí Set. ⁴ Tá ní ndi'i ní kaki Set, dá ní sá io Adán ona ciento ká kuiá, ta ní sá ndei kua'á ká de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ⁵ Tá ní sá io Adán iin ciento oko uxi kuiá, dá ní xi'i ra.

⁶ Tá ní sá io Set iin ciento o'on kuiá, dá ní sá io iin de'e ra naní Enós. ⁷ Tá ní ndi'i ní kaki Enós, dá ní sá io Set ona ciento usá ká kuiá, ta ní sá ndei cháá ká de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ⁸ Tá ní sá io Set iin ciento uxi uu kuiá, dá ní xi'i ra.

⁹ Tá ní sá io Enós komi díko uxi kuiá, dá ní sá io de'e ra naní Cainán. ¹⁰ Ta ní ndi'i ní kaki Cainán, dá ní sá io Enós ona ciento sa'on ká kuiá, ta ní sá ndei cháá

ká de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ¹¹ Tá ní sá io Enós iin ciento o'on kuiá, dá ní xi'i ra.

¹² Tá ní sá io Cainán oni diko uxi kuiá, dá ní sá io de'e ra naní Mahalaleel. ¹³ Tá ní ndi'i ní kaki Mahalaleel, dá ní sá io Cainán ona ciento uu diko ká kuiá, ta ní sá ndei cháá ká de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ¹⁴ Tá ní sá io Cainán iin ciento uxi kuiá, dá ní xi'i ra.

¹⁵ Tá ní sá io Mahalaleel oni diko o'on kuiá, dá ní sá io de'e ra naní Jared. ¹⁶ Tá ní ndi'i ní kaki Jared, dá ní sá io Mahalaleel ona ciento oko uxi ká kuiá, ta ní sá ndei cháá ká de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ¹⁷ Tá ní sá io Mahalaleel ona ciento komi diko sa'on kuiá, dá ní xi'i ra.

¹⁸ Tá ní sá io Jared iin ciento oni diko uu kuiá, dá ní sá io de'e ra naní Enoc. ¹⁹ Tá ní ndi'i ní kaki Enoc, dá ní sá io Jared ona ciento ká kuiá, ta ní sá ndei cháá ká de'e yií ra xí'ín de'e di'í ra. ²⁰ Tá ní sá io Jared iin ciento oni diko uu kuiá, dá ní xi'i ra.